

Jätkusuutlik metsade majandamine PEFC uue jätkusuutliku metsamajandamise standardi näitel

10:00 Ülevaade uue PEFC jätkusuutliku metsamajandamise standardi muudatustest –
Eve Rebane, Gunnar Reinapu

11:00 Ülevaade metsa kui ökosüsteemi terviklikkuse, elujõulisuse ja funktsionaalsuse säilitamisest. Bioloogilise mitmekesisuse säilitamise, kaitsmise ja suurendamise võimalustest – **Jaan Liira**

12:30 – 12:45 Kerge eine

12.45 – 15:00 Praktiline arutelu metsas

Arutelus osalevad:

Jaan Liira (Tartu Ülikooli professor)

Gunnar Reinapu (KIK Metsaosakonna juhataja)

Ülevaade uue PEFC jätkusuutliku metsamajandamise standardist

Eve Rebane, Gunnar Reinapu

MTÜ Eesti Metsasertifitseerimise Nõukogu (EMSN)

EMSN asutati 29.10.2001.a laiapõhjalise organisatsioonina.

Asutajad olid
**väike- ja pere-
metsaomanikud**
ning
metsatööstus

Skeem töötati
välja mitmete
organisatsioonide
koostööna

Täna on EMSNi liikmed:

- MTÜ Eesti Erametsaliit
- MTÜ Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit
- MTÜ Eesti Metsaselts
- Eesti Maaülikool
- Luua Metsanduskool
- MTÜ Eesti Metsaüliõpilaste Selts
- MTÜ Eesti Metsateenijate Ühing
- MTÜ Eesti Metsatöötajate Ametiühing
- Eesti Evangeelne Luterlik Kirik
- MTÜ Eesti Looduskaitse Selts
- BM Certification Estonia OÜ
- NCS Estonia OÜ

MTÜ Eesti Metsasertifitseerimise Nõukogu (EMSN)

Avalikes huvides tegutsev **mittetulundusühing**, kelle eesmärk on:

- aidata kaasa vastutustundliku ja säästva metsanduse printsiipide rakendamisele Eestis **luues võimalused PEFC põhimõtete järgi sertimiseks** ning
- tõsta oma tegevusega metsaomanike, metsa- ja puidutööstuse, metsandusega seotud huvirühmade ning tarbijate teadlikkust vastutustundlikust metsandusest, tootmisest ning tarbimisest.

EMSN on rahvusvahelise kaubamärgi PEFC esindaja Eestis. NB! EMSN ei tegele auditeerimisega. Auditeerib kolmas sõltumatu osapool.

MTÜ Eesti Metsasertifitseerimise Nõukogu (EMSN) ülesanded

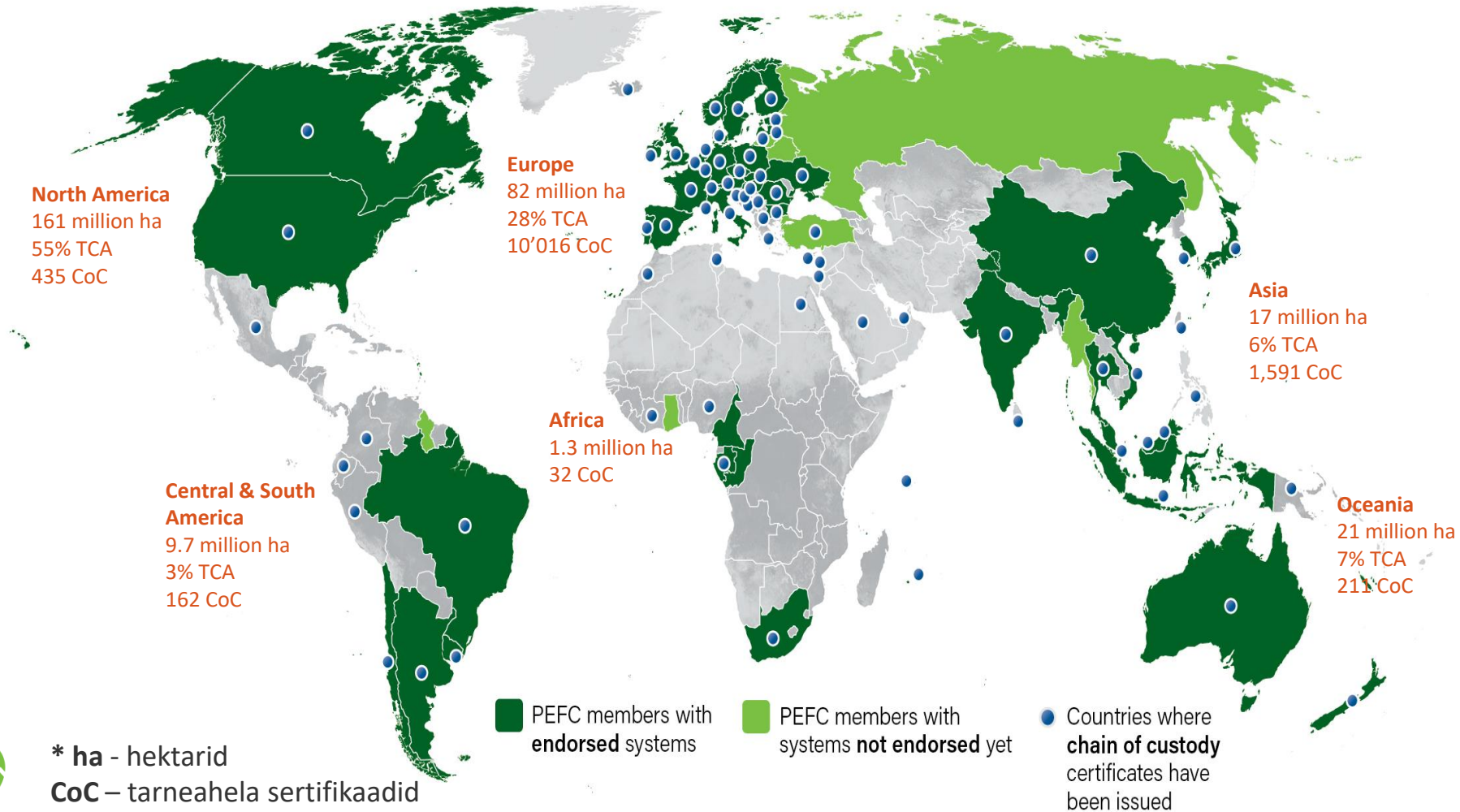

- **PEFC Eesti Metsasertifitseerimise Skeemi väljatöötamine ja ajakohastamine**, sh
  - metsamajandamise standardi väljatöötamine ja ajakohastamine
  - teiste rahvuslike standardite ja juhiste väljatöötamine, ajakohastamine, täiendamine ning tutvustamine avalikkusele ja huvitatud osapooltele
- PEFC kaubamärgi lepingute sõlmimine (logo kasutamiseks)
- PEFC-d ja jätkusuutlikku metsandust puudutava teabe-, õppe- ja infomaterjali, trükiste jms väljatöötamine ja levitamine
- sihtgruppide koondamine ja nende esindamine
- Roheline Kaart – metsatööde tegijate kvaliteedisüsteemi väljatöötamine ja juurutamine

Rahvusvahelise PEFC liikmed, serditud alad ja tarneahela ettevõtted

Märts 2023

* ha - hektarid

CoC – tarneahela sertifikaadid

TCA - % kogu PEFC-serditud aladest

Milles seisneb PEFC olemus?

**Üleilmne süsteem,
alt üles
lähenemisviis**

- ✓ Kohalikele oludele ja vajadustele kohandatud, üleilmselt tunnustatud standardid
- ✓ Riikide suveräänsust austavad standardid
- ✓ Paljude huvirühmade poolt sisustatud standardid

**Huvirühmade
tasakaalustatud
esindatus
vastavalt Agenda
21-le**

- ✓ Mitme huvirühma konsensuslikud otsused

**PEFC jätkusuutlikkuse
kriteeriumid põhinevad
globaalsetel suunistel
ja kriteeriumidel
(Forest Europe, ÜRO,
ISO, ILO, IAF)**

- ✓ Kohandatav ettevõtetele, kes juba järgivad ISO juhtimissüsteemi

**Sertifitseerimine
kolmanda
osapoole poolt**

- ✓ Erapooletu
- ✓ Läbipaistev auditeerimine ja jälgimine

PEFC puidu kontrollitud teekond

PEFC jätkusuutliku metsamajandamise sertifitseerimine

tähendab jätkusuutlikult majandatud metsi:

- ✓ **Terved metsaökosüsteemid**
- ✓ **Terved kohalikud kogukonnad**
- ✓ **Terved töötajad**
- ✓ **Elujõuline kohalik majandus**

PEFC tarneahela sertifitseerimine

pakub:

- ✓ **Seaduslik:** toode on 100% legaalse päritoluga
- ✓ **Päritolu:** jätkusuutlikult majandatud metsadest
- ✓ **Jälgitavus:** tarneahelas olev tooraine tehakse kindlaks ja seda kontrollitakse kogu ahela vältel, metsast kuni valmistoodeteni

Tarneahela sertifitseerimine:

Puidu tarneahel näitab puidu teekonda metsast turule, mille käigus jälgitakse metsapõhise materjali liikumist säästvatest allikatest lõpptooteni.

Tarneahela sertimise eesmärk on metsa- ja puupõhiste toodete päritolualase teabe edastamine kuni lõpptarbijani välja, suurendada seeläbi vastutustundlikku tarbimist ning metsade edasist jätkusuutlikku majandamist.

PEFC märgis tagab jätkusuutliku metsanduse hoolival moel. See tähendab, et:

- Ettevõtte kasutab toodete valmistamiseks **serditud või kontrollitud toorainet**
- Tooraine liikumise protsess on **jälgitav kogu ahela vältel** – metsast inimeseni
- Märgis võimaldab ettevõtetel **tõendada**, et nende tootmises kasutatav puit pärineb hästi majandatud metsadest, kus metsade majandamisel on arvestatud terviklikku lähenemist - majanduslikke, keskkonnaalaseid ja sotsiaalseid aspekte
- Ettevõttel on **juhitud riskid**, mis välistavad vastuolulise (nt ebaseaduslikult ülestöötatud) materjali sisenemise tarneaahelasse
- Ettevõtte aitab kaasa **ökoloogiliselt väärtuslike metsade ja bioloogilise mitmekesisuse säilimisele**
- Ettevõtte **hoolib oma töötajatest**, tagab töötajate põhiõiguste kaitse, võrdse kohtlemise, ohutud töötingimused ja pädevuse

Märgis (logo):

PEFC märgis tootel või pakendil annab teada, et puit, tootes sisalduv puit või puidul põhinev materjal on pärit jätkusuutlikult majandatud metsast.

Märgis võimaldab ettevõtetel tõendada, et nende tootmises kasutatav puit pärineb hästi majandatud metsadest, kus metsade majandamisel on arvestatud terviklikku lähenemist - majanduslikke, keskkonnaalaseid, sotsiaalseid ja kultuurilisi aspekte.

PEFC märgise kasutamisega aitate Te ka suurendada kogu ühiskonna teadlikkust ja nõudlust nende toodete järele, mis pärinevad serditud metsadest, sest PEFC märgis ju näitabki, et puit toorainena või puidul põhinev materjal pärineb vastutustundlikust allikast.

PEFC skeemi dokumentide struktuur:

Standardid metsaomanikele ja tööstusele	Standardid sert.asutustele	Skeemi juhtimine
PEFC EST 1003:2022 PEFC Eesti <u>jätkusuutliku metsamajandamise standard</u>	PEFC EST 1004:2022 Nõuded sertifitseerimisasutustele PEFC metsamajandamise sertifitseerimiseks	PEFC EST 1001:2020 Standardi koostamine – nõuded
PEFC EST 1002:2022 <u>Grupisertifitseerimise standard</u>	PEFC ST 2003:2020 Nõuded sertifitseerimisasutustele PEFC rahvusvahelise tarneahela standardi alusel sertifitseerimiseks	PEFC EGD 1005:2022 <u>PEFC kaubamärkide kasutuslitsentside väljastamine EMSNi poolt</u>
PEFC ST 2002:2020 Metsa- ja puupõhiste toodete tarneahel. Nõuded	PEFC EGD 1006:2022 Sertifitseerimisorganisatsioonide teavitamine tarneahela ja metsamajandamise sertifitseerimisest Eestis vastavalt Eesti	PEFC EGD 1007:2022 Kaebuste ja apellatsioonide lahendamise kord
PEFC ST 2001:2020 <u>PEFC Kaubamärkide reeglid – nõuded</u>	Metsasertifitseerimise Skeemi nõuetele	Protsessiaruanne

Uute standardite jõustumine ja üleminekuaeg

Iga 5 aasta tagant vaadatakse kõik dokumendid üle.

EMSN kinnitas skeemi dokumendid 04.05.22.,
metsamajandamise standardit muudeti 21.06.2022 ja
16.06.2023.

Uus metsamajandamise standard jõustus 04.05.2023.

Üleminekuperiood uuele metsamajandamise standardile on 04.05.2024.

Järgmine korraline revisjon algab hiljemalt 04.05.2027.

Metsamajandamise standardi koostamise põhimõtted:

**HUVIRÜHMADE
KAASAMINE**

**TASAKAALUSTATUD
OSALEMINE**

KONSENSUS

LÄBIPAISTVUS

TÄIUSTAMINE

PEFC standardi koostamise põhimõtted:

- **Huvirühmade kaasamine** – kõikidel huvirühmadel on võimalus panustada standardi koostamise protsessi töörühmades osalemise ja arvamuse avaldamise kaudu
- **Tasakaalustatud osalemine** – ükski huvirühm ei või protsessis domineerida ega jääda domineeritavaks. Huvipoolte osalemine on vabatahtlik, seetõttu püüab EMSN tagada kõikide asjakohaste huvirühmade esindatuse protsessis ning võtta arvesse ka soolist tasakaalu
- **Täiustamine** – standardi perioodilise ülevaatuse eesmärk on standardi pidev täiustamine, et tagada standardi jätkuv vastavus nõuetele ja huvirühmade ootustele
- **Läbipaistvus** – asjakohased dokumendid on üldsusele kättesaadavad, et huvipooled saaksid jälgida arenguid standardi koostamise protsessi ajal ja pärast protsessi.
- **Konsensus** – standardid kiidetakse heaks konsensuse saavutamisel. Püsiv vastasseis teatavates küsimustes lahendatakse võimaluse korral läbirääkimiste teel

PEFC jätkusuutliku metsamajandamise standardi tööühm

Organisatsioon

Tornator Eesti OÜ

HD Forest AS

Keskühistu Eramets

Eesti Erametsaliit MTÜ

Riigimetsa Majandamise Keskus

Timberwise OÜ

Sihtasutus Järvelja Öppe- ja Katsemetskond

Ühinenud Metsaomanikud MTÜ

Luu Metsanduskool

Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit MTÜ

Graanul Invest AS

MTÜ Eesti Metsaüliõpilaste Selts

Tartu Ülikool (Tippkeskus EcolChange ja Horisont2020 EFFECT)

SA Loodushoiu Fond

Organisatsioon

Eesti Maaülikool

Eesti Metsateenijate Ühing MTÜ

Eesti Metsatöötajate Ametiühing MTÜ

Organic Estonia MTÜ

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

MTÜ Eesti Metsaselts

MTÜ Ühinenud Eesti Metsataimetootjad

Saarde vald

BM Certification Estonia OÜ*

NCS Estonia OÜ*

SA Eesti Akrediteerimiskeskus*

Metrosert AS*

Eesti Kaugkütte- ja Jõujaamade Ühing
Eesti Taastuenergia Koda

Sertimise protsess:

- 1 Võta ühendust ja saa tuttavaks akrediteeritud audiitorfirmadega.**

Esmase sammuna selgitab audiitor välja lähteandmed sertimise pakkumise tegemiseks. Ühtlasi selgitab ta PEFC standardist tulenevaid nõudeid. Seejärel koostab audiitor pakkumise ja tööde teostamise ajakava.
- 2 Valige audiitorite hulgast sobilik teenuse osutaja.**

Auditeerimine on metsaomaniku ja audiitorfirma vaheline koostöö. Auditeerimise käigus kontrollivad audiitorid metsaomaniku valmidust ja vastavust PEFC standardile. Järgmisena valmib auditi aruanne, kus kirjeldatakse auditeerimise käigus selgunud võimalikud puudused. Puuduste kõrvaldamiseks lepitakse kokku mõistlik periood. PEFC sertifikaat antakse välja pärast puuduste kõrvaldamist.
- 3 PEFC metsamajandamise sertifikaadi väljastab audiitor viieks aastaks.**

Igal aastal kontrollitakse metsamajandamise vastavust PEFC metsamajandamise standardile.
- 4 Kasuta märgist müügis, turunduses ja kommunikatsioonis!**

PEFC märgis on usaldusväärne globaalne kaubamärk, mis toetab Teid uute ja samadel väärtustel põhinevate klientide, partnerite ja turgude leidmisel. Loe, mida annab märgise kasutamine äris siit.

Serdi taotlemine: võta ühendust audiitori või grupiga.

PEFC serdi taotlemine ühele ettevõttele.

- 1. Võta meiega ühendust
- 2. Vali audiitor ja küsi hinnapakkumine
- 3. Metsamajandamise auditi läbiviimine
- 4. Audiitor väljastab sertifikaadi
- 5. PEFC kannab sertifikaadi rahvusvahelisse andmebaasi
- 6. Sõlmi kaubamärgileping. PEFC õpetab märgist genereerima ja turunduses kasutama.

PEFC grupiserdi taotlemine.

- 1. Võta meiega ühendust
- 2. Vali grupp, kellega liituda
- 3. Grupihaldaja korraldab sertimise
- 4. Audiitor väljastab sertifikaadi grupile
- 5. PEFC kannab sertifikaadi rahvusvahelisse andmebaasi
- 6. Sõlmi kaubamärgileping. PEFC õpetab märgist äris kasutama.

PEFC EESTI JÄTKUSUUTLIKU METSAMAJANDAMISE STANDARD PEFC EST 1003:2022

Eesti Metsasertifitseerimise Nõukogu MTÜ

Toompülestee 24 +372 529 7807
10149 Tallinn info@pefc.ee
EESTI www.pefc.ee

Müüt: Sert ei luba metsa majandada.

PEFC standard:

- Ei keela metsade majandamist
- Ei ütle kas sinu tegevus metsas on õige või vale
- Aitab oma tegevused läbi mõelda, paremini planeerida
- Annab mõtteid kuidas metsa jätkusuutlikult majandada
- Nügib metsade majandamisele laiemalt vaatama
- On praktiline ja loogiline –
  - igal pool ei pea kõiki elemente olema
  - on juhend töö tegijale/saamehele/masinamehele
  - aitab raha kokku hoida
- Aitab loodusele rohkem tagasi anda

Jätkusuutlik puidust toode saab alguse serditud metsast.

Standardi üldpõhimõtted:

- Muutunud on standardi struktuur
- Lisandunud on hulganisti mõisteid
- Kaotati erisused suurele ja väiksele metsaomanikule
  - Läbivalt kasutatakse standardis erinevate metsaomanike kirjeldamiseks sõna „Organisatsioon“.
- Metsamajandamisel 6 baaskriteeriumit. Nõuded. Indikaatorid
- Nõuete täitmine nii eraldise- kui auditeeritava üksuse põhiselt
- Kui standardis pole nõuete täitmise tõendamiseks kirjaliku fikseerimise kohustust, võib nõuete täitmist tõendada suuliselt.

Standardi üldpõhimõtted:

Kirjalikult/dokumenteeritult nt:

- kinnitus kohustusega järgida PEFC standardi nõudeid (nt veebilehel)
- jätkusuutliku metsamajandamise pikaajalised eesmärgid
- iga kinnisasja omandi- või valdusõigus peab olema üheselt tõendatud
- metsamajandamistöödega seotud teave (nt metsateatis)
- mittebioloogiliste taimekaitsevahendite ja väetiste kasutamine
- sisekontrolli läbiviimine
- juhtkonnapoolse ülevaatuse tulemused
- mittevastavused ja parandusabinõud ning hinnang parandusabinõude tulemuslikkusele

Standardi üldpõhimõtted:

- Laienenud on standardi reguleerimisala – **sertida saab metsamaad laiendatud mõistes**:
  - 1) Metsamaad ning 2) neid puude ja/või põõsastega alasid, mis vastavad metsamaale esitatud struktuurinõuetele, kuid mis ei klassifitseeru metsaseaduse järgi metsamaaks (nt istandikud, põõsastikud, puisniidud, puisrabad, pargid, dendraariumid, arboreetumid, puistaimkattega püsirohumaad jt).
- Metsamaa **osaline sertimine** ei ole lubatud. Muude, omaniku poolt määratud mittemetsamaade puhul on aga lubatud.

Tuleb luua juhtimissüsteem:

- Juhtimissüsteemi **põhimõtted**
- Organisatsiooni struktuur, määrama standardi nõuete eest vastutajad
- Dokumentide ohjamise **põhimõtted**
- Kohaliku kogukonnaga suhtlemise **põhimõtted**
- Sisekontrolli **põhimõtted**
- Vaidluste ja kaebuste lahendamise **põhimõtted**
- Majandamis**põhimõtted**, millega vähendatakse riske ökosüsteemi kahjustamiseks ja seisundi halvenemiseks ning **põhimõtted**, millega toetatakse ökosüsteemi pikaajalise hea seisundi tagamist:
- jätkusuutliku metsamajandamise pikaajalised **eesmärgid**
Organisatsioonil on **põhimõtted**, millega tagatakse kõigi töötajate asja- ja ajakohased teadmised ja tegevuste vastavus õigusaktidele

Standardi üldpõhimõtted:

- Tuleb hinnata **riskid ja võimalused**
- Kaardistama metsamajandamistöödest **mõjutatud sidusrühmad** ning kirjeldama nende vajadused ja ootused
- Metsamajandamiskava ei ole kohustuslik, olema peab **aja- ja asjakohane ülevaade** oma metsast
  - põhimõtted kuidas organisatsioon tagab metsa inventeerimisandmete aja- ja asjakohasuse.
- Organisatsioonil on **tegevuskava** ja selle kokkuvõte on avalik.

Tegevuskava on dokument, dokumentide kogum ja/või elektrooniliste andmete kogum, mille abil organisatsioon kirjeldab oma metsa ning metsa majandamise ja peamiste ökohüvede kasutamise eesmärke ja põhimõtteid.

Standardi üldpõhimõtted:

Tegevuskava sisaldab vähemalt:

- a) kohustust järgida **PEFC standardi nõudeid**;
- b) maatükkide kasutamise **otstarvet**;
- c) maatükkide planeeritavaid **kasutusviise**;
- d) kokkuvõtet metsa kirjeldavatest andmetest (sh maakasutuse **pindalaline jaotus**, puistu **arenguklasside pindalad** peapuuliikide lõikes, **ökoloogiliselt väärtusliku** metsa ja ökoloogiliselt väärtusliku mittemetsamaa pindala ja/või osakaal), olulise **keskkonnakaitsefunktsiooniga** metsa, **keskkonda tasakaalustava funktsiooniga** metsa ja **kultuuriliste väärtustega** metsa olemasolu);
- e) **jätkusuutliku metsamajandamise pikaajalisi eesmärke**;
- f) **keskmist aastast raiepindala ja/või -mahtu ja selle põhjendust**.

Standardi üldpõhimõtted:

Kui omanik tegeleb, siis tuleb **tegevuskavas** esitada ka **organisatsiooni äriliste mittepuiduliste metsasaaduste*** ja teiste **peamiste ökohüvede** aastaseid planeeritavaid kasutusmahud ja/või -pindala, mis tagavad nende pikaajalise jätkusuutlikkuse.

*organisatsiooni poolt deklareeritud mittepuiduline metsasaadus, mida organisatsioon kasutab ärilistel eesmärkidel

Tegevuskava kokkuvõte on avalik ja sisaldab vähemalt:

- a) kohustust järgida PEFC standardi nõudeid;
- b) organisatsiooni metsamajandamise pikaajalisi eesmärke ja kokkuvõtet metsamajandamise põhimõtetest;
- c) eelneva PEFC auditi kokkuvõtet.**

Töötervishoid, tööohutus ja töötingimused

6.4.3.1. Metsamajandamistöid tehes peavad olema täidetud **tööohutusnõuded** ja kasutatud asjakohaseid **isikukaitsevahendeid**.

6.4.3.2. Organisatsiooni töötajaid peab teavitama nende tööga seotud **riskidest** ning riskide ennetamise abinõudest.

6.4.3.3. Organisatsiooni töötajate **töö- ja puhkeaeg** peab vastama õigusaktidele või sõlmitud kollektiivlepingutele.

6.4.3.4. Organisatsiooni töötajad peavad **saama õiglast töötasu**. **Renditööjõudu** võib kasutada ainult juhul, kui organisatsioon suudab tõendada, et renditud töötajate õigused on tagatud.

Töötervishoid, tööohutus ja töötingimused

- Organisatsioon peab looma töökeskkonna, kus välditakse töötajate diskrimineerimist ja ebaväärikat kohtlemist ning tagatakse töötajatele võrdsed võimalused.
- Töid peavad tegema pädevad isikud, tööandja peab võimaldama piisava info ja tagama koolitused.

Standardi üldpõhimõtted:

- **Teave suuremahuliste metsamajandustööde osas serditud alal peab olema kohalikule kogukonnale ja tööobjekti vahetule naabrile kättesaadav.**
- Efektiivse suhtluse tagamiseks on olemas tagasisidekanalid ja pöördumistega on tegeletud. Kui on asjakohane, siis on läbi viidud kaasamiskoosolekud.
- Metsaomanikul peavad olema metsamajandamistöid, omandi- või valdusõigust ja töötingimusi puudutavate **vaidluste ja kaebuste lahendamise põhimõtted.** Vaidlused ja kaebused lahendatakse vastavalt neile põhimõtetele.

Tulemuslikkuse hindamine:

- Organisatsioon peab **regulaarselt hindama ja jälgima**:
  - metsamajandamistööde kvaliteeti ja mõju metsale ja peamistele ökohüvedele
  - looduslike ja inimtekkeliste kahjustuste olemasolu ja nende mõju metsa tervislikule seisundile ja peamiste ökohüvede kvaliteedile
  - äriliste mittepuiduliste metsasaaduste kasutust ja seisukorda
  - töötervishoiu ja tööohutuse nõuete täitmist

ning vajadusel korrigeerima oma tegevusi.

Tulemuslikkuse hindamine:

- Tuleb läbi viia **sisekontroll** vähemalt 1 kord 5 a jooksul (dokumenteeritud).
- Organisatsioon peab **pidevalt täiustama** oma tegevust:
  - tegelema mittevastavuste ja parandusabinõudega (peavad olema dokumenteeritud)
  - juhtimissüsteem tuleb hoida aja- ja asjakohane

6 globaalset PEFC jätkusuutliku metsamajandamise kriteeriumit:

1. kriteerium. **Metsa** ja selle **ökohüvede hoidmine** või asjakohane suurendamine arvestades **metsa panust süsinikuringesse**.
2. kriteerium. Metsa kui **ökosüsteemi terviklikkuse, elujõulisuse** ja ökoloogilise **funktsionaalsuse säilitamisele** suunatud tegevused.
3. kriteerium. Puidu, mittepuiduliste metsasaaduste ja teiste **ökohüvede tootlikkuse säilitamine** või suurendamine.
4. kriteerium. **Bioloogilise mitmekesisuse säilitamine, kaitsmine** ja asjakohane **suurendamine** metsa ökosüsteemis.
5. Kriteerium. Metsa kui keskkonda reguleeriva **ökosüsteemi rolli säilitamine** ja suurendamine.
6. Kriteerium. Metsa **kultuuriliste ja sotsiaal-majanduslike ökohüvede säilitamine** või asjakohane parandamine.

1. kriteerium. Metsa ja selle ökohüvede hoidmine või asjakohane suurendamine, arvestades metsa panust süsinikuringesse

8.1.2. Metsamajandamistööl tuleb **eelistada kliimasõbralikke ja ressursitõhusaid töövõtteid**, mis säilitavad või suurendavad tulevikus metsa tagavara ja puidu kvaliteeti, võimet siduda ja talletada süsinikku, arvestades sealhulgas ka puittoodete asendusefekti, ning väldivad olulist kahjulikku mõju metsa tagavarale, puidu kvaliteedile ja/või peamistele ökohüvedele.

8.1.3. **Põlise metsamaa muutmine mittemetsamaaks** ei ole lubatud, va erandid, max 5% metsatüübiklassist serditud pindalast:

8.1.4. **Ökoloogiliselt väärtuslikku mittemetsamaad ja muinsuskaitselisi maastikke ei metsastata** (vaid põhjendatud juhtudel).

8.1.5. Põlist metsamaad, ökoloogiliselt väärtuslikku mittemetsamaad ja muinsuskaitselisi maastikke **ei ole lubatud muuta istandikuks**.

2. kriteerium. Metsa kui ökosüsteemi terviklikkuse, elujõulisuse ja ökoloogilise funktsionaalsuse säilitamisele suunatud tegevused

8.2.1. Metsas **peab säilitama ökosüsteemi head seisundit** või seda vajadusel parandama, arvestades parimal viisil metsa struktuuri ja looduslikke protsesse. Kahjustunud või järk-järgult vaesunud ja terviklikkust kaotanud ökosüsteem (degradeerunud ökosüsteem) tuleb taastada, kui see on võimalik ja majanduslikult otstarbekas, või jäetakse see looduslikule arengule (suktsessioonile).

8.2.2. Tuleb **tagada metsa elujõulisus ja vastupidavus häiringutele**, aidates kaasa metsa geneetilise, liigilise ja struktuurilise mitmekesisuse säilimisele, ning **toetada looduslikke protsesse**.

8.2.3. Metsa tervislikku seisundit **ei tohi tahtlikult ohustada** ja kahjustada.

3. kriteerium. Puidu, mittepuiduliste metsasaaduste ja teiste ökohüvede tootlikkuse säilitamine või suurendamine

8.3.1. Metsamajandamistööde järgselt peab **säilima metsa võime jätkusuutlikult toota puitu ja/või pakkuda peamisi ökohüvesid.**

8.3.2. Organisatsioon peab majandustegevuse planeerimisel arvestama võimalike turumuutustega puidu, äriliste mittepuiduliste metsasaaduste ja teiste peamiste ökohüvede osas ning saavutama head tulemused.

8.3.3. Metsamajandamistöid tuleb teha **ajal ja viisil**, mis ei vähenda puidu, mittepuiduliste metsasaaduste ja/või teiste peamiste ökohüvede tootlikkust.

8.3.4. Puidu, äriliste mittepuiduliste metsasaaduste ja/või teiste peamiste ökohüvede kasutusmaht ja kasutusviisid peavad olema optimaalsed, et tagada tootlikkuse pikaajaline jätkusuutlikkus.

8.3.5. **Metsaparandustaristu** kavandatakse, ehitatakse, rekonstrueeritakse, uuendatakse ja hooldatakse puidu, äriliste mittepuiduliste metsasaaduste ja teiste peamiste ökohüvede kättesaadavuse parandamiseks, tekitades sellega võimalikult väikest kahju keskkonnale. Ka 8.4.11., 8.5.5.

4. kriteerium. Bioloogilise mitmekesisuse säilitamine, kaitsmine ja asjakohane suurendamine metsas

8.4.1. **Metsamajandamistööde** kavandamisel arvestatakse kohaliku päritoluga bioloogilise mitmekesisuse säilitamise ja kaitsmisega nii **maastiku, ökosüsteemi**, liikide kui geneetilisel tasandil.

8.4.2. **Ökoloogiliselt väärtuslik mets** peab olema määratletud ja kaardistatud metsainventeerimisel, riiklike registrite alusel ja/või **organisatsiooni** enda vabatahtliku otsuse alusel.

8.4.3. **Metsamajandamistööde** kavandamisel ja tegemisel tuleb **ökoloogiliselt väärtuslikku metsa** säilitada, jättes selle majandamisest kõrvale või kasutades seal töövõtteid, mis ei kahjusta oluliselt ökoloogilisi väärtusi, vaid pigem soodustavad väärtuste püsimist või kujunemist ja rikastavad **metsa struktuuri**.

8.4.4. **Kaitsealuseid liike** ei tohi turustada, v.a kui seda võimaldavad õigusaktid ja CITES ehk „Loodusliku loomastiku ja taimestiku ohustatud liikidega rahvusvahelise kaubanduse konventsioon“.

4. kriteerium. Bioloogilise mitmekesisuse säilitamine, kaitsmine ja asjakohane suurendamine metsas

8.4.5. Metsa peab uuendama viisil, mis tagab metsa ja/või peamiste ökohüvede **pikaajalise püsimise ja tootlikkuse**.

8.4.6. Metsauuendamisel ja metsastamisel tuleb kasutada kasvukohatüübile sobivat ning lubatud algmaterjali päritoluga **kultiveerimismaterjali**. Istandikus ei tohi kasutada invasiivseid ja/või Eestis keelatud võõrliike ja hübriide.

8.4.7. Metsamajandamistöodel tuleb eelistada **töövõtteid**, mis aitavad kaasa metsa **ökoloogilise ajalis-ruumilise sidususe säilitamisele**, parandamisele, taastamisele või taastumisele.

8.4.8. Keelatud on kasutada geneetiliselt muundatud kultiveerimismaterjali.

8.4.9. Metsamajandamistöodel tuleb eelistada töövõtteid, mis säilitavad või **parandavad** metsa **struktuurset varieeruvust ja mikroelupaikade mitmekesisust**.

4. kriteerium. Bioloogilise mitmekesisuse säilitamine, kaitsmine ja asjakohane suurendamine metsas

8.4.10. Metsamajandamistööd peavad olema läbi viidud **viisil**, mis ei tekita metsale kui ökosüsteemile püsivaid kahjustusi. Võimalusel tuleb kasutada **abinõusid** metsa struktuuri ja bioloogilise mitmekesisuse ja/või peamiste ökohüvede säilitamiseks või parendamiseks.

8.4.11. **Metsaparandustaristu** kavandamisel ja ehitamisel peab hindama kavandatud tööde mõjusid ning leidma vähima negatiivse mõjuga lahendused ökoloogiliselt väärtuslikule metsale, ökoloogiliselt väärtuslikule mittemetsamaale ja looduslikele veekogudele. Oluliste negatiivsete mõjude korral peab kavandama leevendavaid tegevusi. Ka 8.3.5., 8.5.5.

8.4.12. Ulatuslike ulukikahjustuste vähendamiseks **metsale**, metsaökosüsteemile ja **ökohüvedele** peab rakendama abinõusid optimaalse seisundi tagamiseks.

8.4.13. Bioloogilise mitmekesisuse hoidmiseks säilitatakse **metsamajandamistöödel** ökoloogiliselt olulisi struktuurielemente (nt jalalkuivanud puid ja tüükaid, lamapuitu, õõnsaid puid, põlemisjälgedega puid, vanade puudega alasid, puistus väheesinevaid puuliike, suuri kive, kiviaedu, sulglohke), arvestades ka nende võimalikku mõju **metsa** tervislikule seisundile, **puidu** kvaliteedile, **ökosüsteemi** seisundile, naaber-**ökosüsteemidele** ja inimeste ohutusele.

5. kriteerium. Metsa kui keskkonda reguleeriva ökosüsteemi rolli säilitamine ja suurendamine

8.5.1. Tuleb säilitada või parendada **metsa rolli keskkonna tasakaalustajana**: erosiooni ja üleujutuste vähendajana, veerežiimi puhverdajana, kliima reguleerijana, süsiniku sidujana ja/või teiste ühiskonnale oluliste ökohüvede pakkujana.

8.5.2. Organisatsioonil peab olema **ülevaade** olulistest **keskkonnakaitselike funktsiooniga** metsadest ja **keskkonda tasakaalustava** funktsiooniga metsadest ning nende majandamine peab tagama nende funktsioonide säilimise pikema aja jooksul.

8.5.3. Metsamajandamistöodel tuleb kasutada **tööks sobilikku aega, tehnikat ja töövõtteid**, et võimalikult vähe kahjustada pinnast, ära hoida erosiooni ja setete kandumist veekogudesse ning vooluveekogude ummistumist. Erilist tähelepanu tuleb pöörata metsamajandamistöodel, mis viiakse läbi õhukestel jt tundlikel muldadel ja erosiooniohtlikel aladel.

5. kriteerium. Metsa kui keskkonda reguleeriva ökosüsteemi rolli säilitamine ja suurendamine.

8.5.4. Metsamajandamistöodel välditakse kütte- ja määrdeainete ning **taimekaitsevahendite** veekogudesse sattumist.

8.5.5. Metsaparandustaristut ehitades, rekonstrueerides ja uuendades tuleb võimalikult vähe kahjustada pinnast ja hoida ära vooluveekogude ummistumist, et säilitada võimalikult palju veekogu loomulikke veerežiimi, vähendada setete jõudmist eesvoolu ja looduslikesse veekogudesse ning vältida kütte- ja määrdeainete veekogudesse sattumist. (Ka 8.3.5., 8.4.11.)

6. kriteerium. Metsa kultuuriliste ja sotsiaal-majanduslike ökohüvede säilitamine või asjakohane parandamine

8.6.1. Metsamajandamistööl arvestatakse metsa **kultuuriliste ja sotsiaal-majanduslike väärtustega**.

8.6.2. Organisatsioon ei tohi seada põhjendamatud piiranguid **igaüheõigusele**.

8.6.3. Metsamajandamistööl tuleb arvestada **ajalooliste, kultuuriliste ja vaimsete väärtustega**, mis on määratletud riiklikult või väärtuse olemasolu on kokku lepitud kohaliku kogukonna ja organisatsiooni vahel.

8.6.4. Metsamajandamine peab pikas perspektiivis edendama **kohalike elanike** kultuurilist ja sotsiaal-majanduslikku **heaolu**. Kui see on asjakohane, siis kaasatakse metsamajandamistöõde planeerimisse kohalik kogukond.

6. kriteerium. Metsa kultuuriliste ja sotsiaal-majanduslike ökohüvede säilitamine või asjakohane parandamine

8.6.6. Organisatsioon peab arvestama ja soodustama **metsanduse rolli Eesti majanduses ja kohalikus sotsiaal-majanduslikus heaolus**. Selleks pööratakse tähelepanu piirkondlike inimeste tööhõivele ja Eestis asuvate ettevõtete toorme vajadustele.

8.6.7. Organisatsioon võimaldab **teadustöö** tegemist oma metsas.

8.6.8. Organisatsioon võimaldab **riigikaitsealast väljaõpet** oma metsas

Grupisertimise põhimõte

PEFC STANDARD

PEFC EST 1002:2022

Metsamajandamise grupisertifitseerimise nõuded

Eesti Metsasertifitseerimise Nõukogu

Toompuiestee 24
10149 Tallinn
EESTI

E-post: info@pefc.ee, Web: www.pefc.ee

Grupisertimine võimaldab:

- * sertifitseerimist ühe metsamajandamise sertifikaadi raames,
- * jagada metsasertifitseerimisega seotud kulusid ning
- * vastutada ühiselt metsamajandamise eest.

Grupisertifitseerimise eesmärk on metsamajandamisalase teabe tõhusam edastamine ja koostöö parandamine metsaomanike vahel.

Grupisertimise standard

Põhilisemad muudatused:

- Uus struktuur (ISO põhine)
- Palju detailsemalt on lahti kirjutatud grupi haldamispõhimõtted, rollid, kohustused ja volitused, tulemuslikkuse hindamise ja siseauditi läbiviimise täpsed juhised jms.
  - Tuleb luua grupi juhtimissüsteem ja hoida see toimiva ja ajakohasena
  - Koostada grupi tegevuskava, mis peab sisaldama ka PEFC jätkusuutliku metsamajandamise standardi nõudeid, mida täidetakse grupi tasandil
- Mõjutatud sidusrühmade ja nende ootuste määratlemine

Grupisertimise standardi ajakohastamine

- Grupihaldajal peab olema ka PEFC-sertifitseeritud tarneahela skeem juhul, kui grupihaldaja kaupleb metsapõhise materjaliga, mis ei ole grupisertifikaadiga kaetud.
- Mittevastavuste alusel grupist välja arvatud organisatsiooni ei saa enne 12 kuu möödumist uuesti grupiga liita.
- Grupp avalikustab:
  - kohustuse, et grupp täidab PEFC metsasertifitseerimise skeemi nõudeid;
  - grupi metsamajandamise pikaajalised eesmärgid ja kokkuvõtte metsamajandamise põhimõtetest;
  - eelneva PEFC auditi kokkuvõtte.

Grupisertimise standardi ajakohastamine

- Pädevuse nõuded grupi haldajale:
- (a) metsanduslik või keskkonnaalane kutse- või kõrgharidus;
- (b) haridust on võimalik võrdsustada 3-aastase töökogemusega metsandusvaldkonnas.
- Grupisisese- ja välise suhtluse kord
- Kaebuste ja vaidluste lahendamise kord
- Sisekontrollide läbiviimise põhimõtted:
  - metsamajandamise sisekontroll
    - reeglid valimi moodustamiseks
    - grupihaldamise sisekontroll
- Täiustamine, parendamine

PEFC kaubamärgireeglid (endine logo)

PEFC
PEFC/19-01-01

PEFC ST 2001:2020

PEFC kaubamärgireeglid. Nõuded

Märgis **annab teada**, et toode on pärit jätkusuutlikult majandatud metsast.

Kasutatakse **tootel ja tooteväliselt** (turunduses, brožüüridel jms)

Märgise kasutamiseks **tuleb sõlmida litsentsileping** PEFC-Eestiga.

Uue standardiga ei ole metsaomanikel lubatud kaubamärki kasutada tootel.

Alati tuleb kasutada litsentsinumbrit!

Uus kaubamärgi kasutamise kord jõustus 02.12.2020.

Lihtne logogenereerimise keskkond.

PEFC-Eesti aitab märgist genereerida ja annab nõu kasutamise osas.

Eesti Metsasertifitseerimise Nõukogu MTÜ

Toompüestee 24 | +372 529 7807
10149 Tallinn | info@pefc.ee
EESTI | www.pefc.ee

Jätkusuutlik metsade majandamine PEFC uue jätkusuutliku metsamajandamise standardi näitel

10:00 Ülevaade uue PEFC jätkusuutliku metsamajandamise standardi muudatustest – Eve Rebane, Gunnar Reinapu

11:00 Ülevaade metsa kui ökosüsteemi terviklikkuse, elujõulisuse ja funktsionaalsuse säilitamisest. Bioloogilise mitmekesisuse säilitamise, kaitsmise ja suurendamise võimalustest – **Jaan Liira**

12:30 – 12:45 Kerge eine

12.45 – 15:00 Praktiline arutelu metsas

Arutelus osalevad:

Jaan Liira (Tartu Ülikooli professor)

Gunnar Reinapu (KIK Metsaosakonna juhataja)

